

Advies over het participatiedecreet

1 Situering

Op 24 januari 2003 bracht de Vlor een advies uit over het participatiedecreet. Het advies formuleerde heel wat bedenkingen zowel bij het luik over de participatie in de scholen als over de participatie op het macroniveau.

De overheid paste de oorspronkelijke tekst in beperkte mate aan. De Vlor wil door middel van dit tweede advies zijn bezorgdheid uiten over een aantal essentiële onderdelen van het ontwerpdecreet. Intussen is ook het decreet op de strategische adviesraden goedgekeurd zodat er meer duidelijkheid is over het kader waarbinnen de discussie over de bevoegdheden en de werking van de Vlaamse Onderwijsraad moet worden gevoerd. Bij de totstandkoming van het eerste advies bleek ook nog heel wat discussie over het juridische kader voor de participatieregeling. Inmiddels is het advies van de Raad van State bekend. Bij dit tweede advies houden we ook rekening met deze nieuwe informatie.

Onderstaand advies is uitgebracht op 18 november 2003 met eenparigheid van stemmen in aanwezigheid van 28 leden. Er waren twee onthoudingen.

2 Een vergelijkbare participatiestructuur voor het hele onderwijs

Om de voorliggende regeling op de participatie op het lokale niveau door te trekken naar het Gemeenschapsonderwijs is een aanpassing nodig van het bijzonder decreet op het Gemeenschapsonderwijs. De Vlor vindt parallellisme in concept en in behandeling tussen het Gemeenschapsonderwijs en het gesubsidieerd onderwijs erg belangrijk. Het invoering van het voorliggende participatiedecreet veronderstelt een vergelijkbare regeling in het Gemeenschapsonderwijs.

3 Het belang van participatie zowel op het lokale als op het centrale niveau

De Vlor is een overtuigd voorstander van een participatief beleid, zowel op het lokale als op het centrale beleidsniveau. Het is belangrijk dat alle actoren in het onderwijs op hun niveau betrokken worden bij beslissingen die hen aanbelangen. Inspraakorganen moeten zo worden geconcipeerd dat ze het proces van participatie ondersteunen en leiden tot reële invloed bij de deelnemers aan het onderwijsgebeuren. Het globale concept op het belang van participatie dat de overheid uittekent in de inleidende teksten uit de memorie van toelichting kan de Vlor dan ook helemaal onderschrijven. Participatie betekent heel wat meer dan formele structuren of inspraak op papier. Een participatieve schoolcultuur is daarom een

groeiproces en geen eenmalige gebeurtenis. Het is een opdracht waar scholen elke dag aan (moeten) werken.

De overheid probeert via het participatiedecreet een kader voor effectieve participatie aan te bieden aan scholen.

Deze participatieve structuren die de overheid oplegt, moeten ruimte creëren voor een eigen dynamiek en beleid binnen de school. We stellen vast dat op een aantal punten de lokale autonomie van scholen meer kansen krijgt (de opheffing van de verplichte bevoegdheidsverdeling tussen de directeur en de inrichtende macht, geschillenrechten, overeenkomst voor participatierechten). We zijn vragende partij voor overzichtelijke overleg- en inspraakstructuren met coherente bevoegdheden. Deze inspraakstructuren moeten ook rekening houden met de inspraakbehoeften van personeel, ouders en leerlingen. Recent onderzoek is hier erg relevant ¹.

Op het macroniveau zal participatie betrekking hebben op alle belangrijke aspecten van het beleidsdomein "Onderwijs en Vorming". Het decreet op de strategische adviesraden geeft een goede opsomming van de bevoegdheden. Adviezen moeten enerzijds de standpunten en opvattingen weergeven van de betrokkenen bij het onderwijs. Hiervoor moet de adviesraad kunnen beschikken over goede informatie die wetenschappers of de overheid kunnen verstrekken. De adviesraad moet daarom een breed draagvlak hebben zowel bij de traditionele representatieve organisaties als bij nieuwe actoren uit het middenveld en bij deskundigen (wetenschappers en ambtenaren). De adviesraad moet onafhankelijk kunnen werken.

4 Inleidende bepalingen

Er bestaat verschil van mening over de wenselijkheid om regelingen over de geledingsraden op te nemen in het participatiedecreet (zie hierover het punt 5.2). In het geval de geledingsraden worden opgenomen, is het wenselijk om, naast het begrip "pedagogische raad" ook de noties "leerlingenraad" en "ouderraad" te omschrijven.

5 Participatie op school

5.1 De schoolraad

5.1.1 De samenstelling

De Vlor drong erop aan dat de directeur en de vertegenwoordigers van het schoolbestuur volwaardige partners zouden zijn bij de beraadslagingen van de

¹ S. DE GROOF, M. ELCHARDUS, *Leerlingenparticipatie nader bekeken. Een kwalitatief en kwantitatief onderzoek naar de betekenis en het belang van participatie op school*, OBPWO 00.01, Brussel, 2003; G. VAN GYES, P. DE CUYPER, *Inspraak van leerkrachten binnen de school: goede praktijken met elkaar vergeleken*, OBPWO 00.09, Brussel, 2003; J. VERHOEVEN, J. STASSEN, G. DEVOS, V. WARMOES, *Ouders op school en thuis*; OBPWO 00.05, Brussel, 2003.

schoolraad. Het is belangrijk dat beleidsverantwoordelijken in een school hun voorstellen en hun beleid kunnen voorstellen en verdedigen. De Vlor vindt het een stap vooruit dat de laatste versie van het decreet bepaalt dat de directeur met raadgevende stem de vergaderingen van de schoolraad van rechtswege bijwoont (art. 10, §4).

Afhankelijk van de bevoegdheidsverdeling in scholen tussen de directeur en de inrichtende macht is het wenselijk dat ook een vertegenwoordiging van de inrichtende macht de vergaderingen van de schoolraad kan bijwonen. Het versterkt de participatie op school als de vertegenwoordiger(s) van de inrichtende macht als volwaardig lid kan/kunnen deelnemen aan de beraadslagingen. Als het om adviesbevoegdheden gaat, is het evident dat de inrichtende macht geen stemrecht heeft. Als het om overleg en instemmingsbevoegdheden (er is discussie over de wenselijkheid hiervan; zie het punt 5.1.2) gaat, is het wenselijk dat de inrichtende macht volwaardig deelneemt en dus ook mee kan stemmen.

Uit onderzoek en ook uit de ervaringen van scholen blijkt dat niet alle leerlingen in even sterke mate geneigd zijn om te participeren². In het vorige advies vroegen we daarom om te stimuleren dat er leerlingen uit diverse onderwijsvormen of graden van een school deel uitmaken van de inspraakorganen (art. 10). De Vlor vindt de regeling voor het buitengewoon onderwijs zoals die nu is uitgewerkt, beter past bij de draagkracht van de leerlingen.

De Vlor vindt dat participatie die verloopt via representatieve organisaties een meerwaarde biedt ten aanzien van rechtstreekse verkiezingen. Er is een breder draagvlak om standpunten af te toetsen, er is ondersteuning vanuit vrijgestelden. Zij zijn verantwoordelijk verschuldigd aan de groep die hen gemandateerd heeft. Dit geldt zowel voor het lokale als voor het centrale niveau. Daarom verkiest de Vlor verkiezingen op basis van kieslijsten samengesteld door representatieve organisaties. Voor het Gemeenschapsonderwijs is het wel wenselijk verkiezingen te organiseren aangezien de schoolraden het kiescollege vormen voor de organen van de inrichtende macht op het regionale en het centrale niveau.

Een verplichte stemming voor leerlingen en personeelsleden is niet wenselijk en niet uitvoerbaar. Een participatieplicht is immers niet afdwingbaar. We verkiezen een participatierecht boven een stemplicht (art. 12, §2, tweede lid).

Samengevat : de Vlor vindt dat de inrichtende macht en de directeur volwaardige gesprekspartners moeten zijn in de schoolraad.

5.1.2 Bevoegdheden

De Vlor stelt tevreden vast dat het participatiedecreet niet langer bepaalt welke taken een schoolbestuur van het gesubsidieerd onderwijs moet delegeren aan de directeur (art. 2, 6°, art. 16). Hier speelt immers de autonomie van een openbaar bestuur (gemeente en provincie) enerzijds en anderzijds de vrijheid van vereniging. In het

² S. DE GROOF, M. ELCHARDUS, *Leerlingenparticipatie nader bekeken. Een kwalitatief en kwantitatief onderzoek naar de betekenis en het belang van participatie op school*, OBPWO 00.01, Brussel, 2003; G. VAN GYES, P. DE CUYPER, *Inspraak van leerkrachten binnen de school: goede praktijken met elkaar vergeleken*, OBPWO 00.09, Brussel, 2003; J. VERHOEVEN, J. STASSEN, G. DEVOS, V. WARMOES, *Ouders op school en thuis*; OBPWO 00.05, Brussel, 2003.

Gemeenschapsonderwijs ligt dit uiteraard anders. Daar zijn de toegewezen bevoegdheden voor de directeur een belangrijk element om bestuurskrachtige scholen uit te bouwen.

De Vlor stelt vast dat de bevoegdheden die gevat zijn onder de term “instemmingsbevoegdheid” niet in overeenstemming zijn met wat hier normaliter onder verstaan wordt. Sommige leden verbinden hieraan de conclusie dat de instemmingsbevoegdheden moeten worden versterkt. Anderen zijn van oordeel dat de invulling die nu gegeven is conform is met de bepalingen van de gemeente, resp. provinciewet en de vrijheid van onderwijs. Het zou beter zijn dan ook een andere term te gebruiken. De term “instemmingbevoegdheden” wekt valse verwachtingen en geeft aanleiding tot misverstanden. Beter ware het te spreken van “overlegbevoegdheden met heroverweging”. Deze leden vinden dat de essentie ligt in een tweede ernstige overweging van voorstellen en niet zozeer in het formele formuleren van “andersluidende voorstellen” (art. 30).

5.1.3 Werking

De Vlor vindt het een goede zaak dat beslissingen eerst worden afgetoetst bij de schoolraad vooraleer ze onderhandeld dan wel overlegd worden in het lokaal comité (art. 38).

5.1.4 Geschillen

Het is positief dat het ontwerp van decreet scholen ertoe aanzet in eerste instantie een oplossing te zoeken voor meningsverschillen binnen de school. Pas in tweede instantie is er de commissie zorgvuldig bestuur. Wel zal de samenstelling van de commissie zorgvuldig bestuur moeten aangepast worden aan deze nieuwe bevoegdheden.

5.2 Pedagogische raad, leerlingenraad, ouderraad

Een meerderheid in de Vlor is voorstander van een decretale verankering van de participatie van ouders, leerlingen en leerkrachten in de schoolraad maar twijfelt ten zeerste aan de meerwaarde van een decretale verankering van de structuur die dit moet aannemen. Het komt elke geleding in de schoolraad toe om zich te organiseren op een wijze die het beste past bij de eigen cultuur. Het georganiseerde middenveld heeft ook hier een rol te spelen. De representatieve vakbonden kunnen het personeel samenbrengen; de ouderverenigingen die door dit decreet een decretale verankering krijgen, spelen een dergelijke rol voor de ouders. Op deze wijze krijgen de vertegenwoordigers in de schoolraad een mandaat om te spreken. Uit de vrijgegeven OBPWO-onderzoeken blijkt ook het grote belang van informele participatiestructuren en structuren die aansluiten bij de lokale cultuur³.

³ S. DE GROOF, M. ELCHARDUS, *Leerlingenparticipatie nader bekeken. Een kwalitatief en kwantitatief onderzoek naar de betekenis en het belang van participatie op school*, OBPWO 00.01, Brussel, 2003; G. VAN GYES, P. DE CUYPER, *Inspraak van leerkrachten binnen de school: goede praktijken met elkaar vergeleken*, OBPWO 00.09, Brussel, 2003; J. VERHOEVEN, J. STASSEN, G. DEVOS, V. WARMOES, *Ouders op school en thuis*; OBPWO 00.05, Brussel, 2003.

Een minderheid is voorstander voor een decretale verankering omdat ze dit een garantie vinden voor de oprichting van geledingsraden. Het is een decretale verankering van de leerlingen-, resp. ouderparticipatie.

De Vlor waardeert wel dat er nu een duidelijker bevoegdheidsafbakening is tussen de schoolraad en de ouderraad/leerlingenraad/pedagogische raad (art. 56). Dit voorkomt dat de directeur of de schoolraad geconfronteerd worden met een veelheid van adviezen over hetzelfde probleem.

Net als voor de schoolraad verkiest de Vlor verkiezingen op basis van kieslijsten samengesteld door representatieve organisaties. Ook in dit geval is er een breder draagvlak om standpunten af te toetsen en is er ondersteuning door vrijgestelden. Voor het Gemeenschapsonderwijs is het echter aangewezen dat er verkiezingen georganiseerd worden aangezien de schoolraden het kiescollege vormen voor de organen van de inrichtende macht op het regionale en het centrale niveau.

Net als voor de schoolraad pleiten sommige geledingen ervoor dat er geledingsraden kunnen worden opgericht voor scholen waarvan de vestigingen gelegen zijn in dezelfde gemeente, dan wel binnen een straal van twee kilometer. De betrokken scholen behoren tot het basisonderwijs of het secundair onderwijs. Voor het Gemeenschapsonderwijs is het echter aangewezen dat er verkiezingen georganiseerd worden aangezien de schoolraden het kiescollege vormen voor de organen van de inrichtende macht op het regionale en het centrale niveau. Voor de kleine onderwijsverstrekkers is een dergelijke regeling niet haalbaar.

Samengevat : er is geen overeenstemming in de Vlor over de wenselijkheid dat de overheid de geledingsraden bij decreet oplegt.

6 Expertisecentrum (art. 68-74)

Een aantal leden zijn ervan overtuigd dat een centrale ondersteuning van de participatie weinig effectief zal blijken. De pedagogische begeleidingsdiensten en de ouderkoepelverenigingen moeten hierin een volwaardige rol kunnen spelen. De vrijheid van onderwijs impliceert ondersteuning vanuit de eigen koepelorganisatie.

De Vlor wijst ook op de anomalie dat het expertisecentrum een openbare instelling wordt met rechtspersoonlijkheid buiten het kader van beter bestuurlijk beleid.

De Vlor is voorstander voor bewarende maatregelen die de verworvenheden van het steunpunt voor leerlingenparticipatie consolideren. Dit vormt een garantie voor de ondersteuning van alle geledingen, ook deze van de lokale gemeenschap. De koepelorganisaties van alle relevante geledingen moeten bij het bestuur ervan betrokken worden.

Anderzijds start de minister een maatschappelijk debat over de ondersteuningsstructuren in het Vlaamse onderwijs (pedagogische begeleidingsdiensten, steunpunten, ...). Het zou niet goed zijn om vooruit te lopen op het conclusies van dit maatschappelijk debat. Daarom pleit de Onderwijsraad voor een evaluatie na drie jaar werking waarna een heroverweging plaatsvindt over de vormgeving van het steunpunt.

Samengevat : de Vlor vraagt de consolidering van het steunpunt leerlingenparticipatie in afwachting van een globaal debat over de ondersteuningsstructuren in het onderwijs
--

7 Vlaamse Onderwijsraad

7.1 De Vlor, een strategische adviesraad – de bevoegdheden

7.1.1 Adviesbevoegdheden (art. 77-81)

De Vlor pleit er nadrukkelijk voor dat de Vlor zou beschikken over alle bevoegdheden die het decreet op de strategische adviesraden toekent aan de strategische adviesraden. Er is geen reden waarom de Vlor niet alle bevoegdheden van een strategische adviesraad zou hebben (voorstellen van decreet, uitvoeringsbesluiten, samenwerkingsakkoorden van strategisch belang). De Vlor wijst daarom de huidige redactie van art. 75, §2 af.

De Vlor maakt zich bijzonder veel zorgen over de formulering van art. 78, 1°. De Vlor moet zijn rol volledig kunnen spelen ten aanzien van de eindtermen, ontwikkelingsdoelen en de beroepsprofielen en de basiscompetenties voor leraren. Het gaat hier om essentiële aspecten van het onderwijsbestel in Vlaanderen. De eindtermen en ontwikkelingsdoelen bepalen in verregaande wijze de leerplannen en het dagdagelijkse reilen in de klas. Ze vormen ook de ruggengraat voor de kwaliteitsbewaking. Hetzelfde geldt voor de beroepsprofielen en basiscompetenties voor leerkrachten. De Vlor vindt dat de kwaliteit en de competentie van leerkrachten de sleutel vormen voor de kwaliteit van onderwijs en heeft dan ook steeds van nabij de evoluties in de lerarenopleidingen gevolgd. Het is onaanvaardbaar dat deze bevoegdheden zouden worden ontnomen. Dit dreigt nu doordat het ontwerpdecreet de Vlor de bevoegdheid ontnemt om te adviseren over besluiten van de Vlaamse regering. Dit kan geïnterpreteerd worden als een impliciete wijziging van de bevoegdheden om over besluiten te adviseren die toegekend werden door eerdere decreten.

De Vlor vindt het wenselijk om over besluiten van de Vlaamse regering die een onderwijskundige belang hebben, advies kunnen uitbrengen. Momenteel kent het participatiedecreet deze bevoegdheid niet toe aan de Vlor. De Vlor wijst erop dat er toch heel belangrijke uitvoeringsbesluiten zijn waarover het wenselijk is advies uit te brengen. We verwijzen naar de opleidingenstructuur voor het buitengewoon onderwijs, opleidingsvorm 3 die het hele aanbod in de sector heeft hertekend, naar de basiscompetenties voor leraren, naar de controle op de leerplicht in het basis- en secundair onderwijs, naar de organisatie van het schooljaar in het secundair onderwijs, ... Het gaat hier telkens om besluiten met een grote onderwijskundige impact, waar alle geledingen hun zeg over zouden moeten kunnen hebben.

Art. 78, §1, tweede lid bepaalt dat er enkel bij decreet een bijkomende adviesbevoegdheid kan worden gegeven. Momenteel zijn er ook besluiten van de Vlaamse regering die de Vlor adviesbevoegdheid geven over de thema's voor OBPWO-onderzoek, over de programmatiedossiers voor het DKO, over benamingen kwalificatiegetuigschriften DBSO en steekkaarten DBSO. Onderwijskundig beleids-

en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek is erg relevant bij de voorbereiding van dossiers die het onderwijsbeleid in de volgende periode zullen tekenen. Trouwens het praktijkgerichte luik uit het onderzoek kan het best worden afgetoetst aan de ervaringen van het onderwijsveld zoals vertegenwoordigd in de Vlor. Vertegenwoordigers in de Vlor hebben tegelijk een globaal zicht op beleidsontwikkelingen en de vragen waar de onderwijspraktijk zich mee geconfronteerd ziet.

De Vlor wijst er ook op dat de positie van de Vlor als strategische adviesraad binnen het beleidsdomein “onderwijs en vorming” verheldering vraagt. Het volwassenenonderwijs is en blijft een cruciale sector uit het onderwijs. De Vlor wil dat zijn bevoegdheid als belangrijkste gesprekspartner voor onderwijsaangelegenheden ten volle kan spelen ten aanzien van andere strategische (meta)adviesraden (SERV, jeugdraad), ten aanzien van specifieke diensten van het departement onderwijs (DBO, DVO) en ten aanzien van de beleidsraad. Een specifieke probleem is de relatie tussen de raad voor het levenslang leren binnen de Vlor en de Vlaamse denktank levenslang en levensbreed leren bij DIVA. De Vlor moet ten volle over alle aspecten van het levenslang leren advies kunnen verstrekken, met inbegrip van de coördinatieproblematiek.

Voor het hoger onderwijs voorziet het ontwerpdecreet betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen dat er een eigen onderhandelingscomité wordt opgericht. Het zou wenselijk zijn dat hier dezelfde werkafspraken gelden als tussen de Vlor en het overkoepelend onderhandelingscomité en sectorcomité X.

Samengevat :

- **de Vlor vraagt dat de bevoegdheden van strategische adviesraden onverkort gelden voor de Vlor**
- **de Vlor vraagt om over belangrijke uitvoeringsbesluiten advies te kunnen uitbrengen;**
- **de Vlor vraagt dat de extra-bevoegdheden zoals over eindtermen en ontwikkelingsdoelen, over beroepsprofielen en basiscompetenties voor leraren, over het OBPWO-onderzoek, programmaties in diverse onderwijssectoren en steekkaarten in het DBSO onverkort blijven gelden. Het is daarom wenselijk dat deze nominatim in het participatiedecreet worden vermeld.**
- **De Vlor vraagt dat de bepalingen van art. 81 ook betrekking zouden hebben op het Vlaams onderhandelingscomité voor het hoger onderwijs.**

7.1.2 Overlegbevoegdheden (art. 82)

De Vlor is enerzijds tevreden met de erkenning van zijn rol inzake overleg.

De Vlor stelt evenwel vast dat de overheid de autonomie van geledingen om beleidslijnen op elkaar af te stemmen, beperkt. Overleg kan enkel op vraag van de regering en over de implementatie van nieuwe beleidslijnen. De Vlor wijst op de

waarde van intrinsiek overleg tussen geledingen. We verwijzen naar de afspraken over de afstemming van de leerplannen in het ASO, naar overleg over steekkaarten DBSO. Het project voor beroeps- en opleidingsprofielen is opgestart op basis van een initiatief van de onderwijsgeledingen. De platforms waar inspectie en pedagogische begeleidingsdiensten mekaar ontmoeten, zijn hier eveneens een voorbeeld van. Dit overleg heeft niet alleen een meerwaarde voor de onderwijsgeledingen maar ook voor de overheid die hierdoor haar beleid gefaciliteerd ziet.

Samengevat : de Vlor vraagt dat ook in de toekomst nog intrinsiek overleg op basis van een initiatief van de onderwijsgeledingen zou kunnen plaatsvinden.

7.2 Samenstelling

7.2.1 Geledingen

In het eerste advies drongen we erop aan dat wetenschappers en deskundigen van de overheid de werking van de raden zouden ondersteunen. Hun bijdrage is van wezenlijk belang voor de totstandkoming van goede adviezen. In de voorliggende versie van het decreet kan de Vlor de deskundigen uitnodigen om bepaalde dossiers toe te lichten. De Vlor kan ermee instemmen dat overheid en administratie bij de totstandkoming van een advies enkel informatie verstrekken. De Vlor is vragende partij voor een structurele samenwerking met de overheid op dit vlak. Het zou goed zijn dat er voldoende kanalen overblijven voor een afstemming van de werking van de onderwijsraad en die van het departement onderwijs (art. 95).

Voor de overlegfunctie van de Vlor ligt het anders. Het is wenselijk dat aan het overleg beleidsmedewerkers (ambtenaren, kabinetsleden, leden van de inspectie, ...) kunnen deelnemen die engagementen kunnen aangaan en functioneren als een volwaardige partner in het overleg.

De Vlor wijst er ook op dat de VCLB zitting zou moeten hebben in de algemene raad. Dit mag geen afbreuk doen aan de delegatie van de andere partners. In de raad voor het hoger onderwijs ontbreken vertegenwoordigers van de inrichtende machten. De raad voor het levenslang leren kan zijn bevoegdheden maar ernstig opnemen als ook andere opleidingenverstrekkers in de raad vertegenwoordigd zijn, zoals dat nu trouwens al het geval is.

We stellen vast dat in de raad voor het levenslang leren weliswaar in principe vertegenwoordiging is van de inrichters van de basiseducatie. Bij de organisaties die kandidaten kunnen voordragen is het VOCB echter niet vermeld (art. 85 en 88).

Samengevat :

We zijn vragende partij voor een structurele samenwerking met het departement onderwijs voor de totstandkoming van adviezen.

We vragen dat wetenschappers structureel de werking van de raden kunnen ondersteunen.

We vragen dat de overheid als een volwaardige partner aan het overleg kan deelnemen.

We vragen dat de VCLB opgenomen worden in de algemene raad, de vertegenwoordiger van de inrichtende machten in de raad voor het hoger onderwijs en de vertegenwoordigers van andere opleidingsverstrekkers in de raad voor het levenslang leren. We vragen dat het VOCB eveneens vertegenwoordigers kan voordragen bij de inrichters van levenslang leren.

7.2.2 Maximum aantal leden

De Vlor stelt vast dat het ontwerpdecreet niet langer een maximum aantal leden aangeeft. De Vlor steunt deze optie aangezien de complexiteit van het onderwijsveld vereist dat deze ook weerspiegeld is in de strategische adviesraad. De complexiteit van het onderwijsveld kreeg een structurele onderbouwing in het schoolpact.

7.2.3 Representativiteit van de leden

De Vlor is voor een aanduiding van leden door representatieve organisaties uit het middenveld van onderwijs. De evenwichten tussen partners mogen daarbij niet uit het oog worden verloren. Aanduiding door representatieve organisaties garandeert dat de standpunten deze zijn van een brede groep en niet de uiting van particuliere interesses. De vertegenwoordigers zijn ook verantwoording verplicht aan hun achterban. Ze kunnen ook terugvallen op een logistieke en inhoudelijke ondersteuning van een secretariaat.

De raad is ook van mening dat bij de samenstelling van de raden representativiteit moet worden nagestreefd op basis van de evenwichten die gelden tussen bepaalde partners. Daarenboven wijst de memorie van toelichting bij het decreet op de strategische adviesraden erop dat het cultuurpact vereist dat voor culturele materies de verschillende maatschappelijke stromingen aan bod moeten komen. Ditzelfde geldt ook in onderwijsmateries. De verschillende ideologische en maatschappelijke stromingen in het onderwijslandschap moeten volwaardig aan bod kunnen komen. Het kan niet dat een onderwijsraad abstractie zou maken van minderheden in het onderwijs of enkel zou worden aangestuurd vanuit een enkele stroming binnen het onderwijs.

De verkiezingsprocedure zoals nu vooropgesteld, bevat geen waarborgen voor de aanwezigheid van verschillende stromingen. De zorg over de aanwezigheid van minderheden in de algemene raad wordt nog sterker indien de algemene raad alle adviezen moet bekrachtigen en indien het art. 5-overleg wordt afgeschaft.

Samengevat :

de Vlor is voorstander van aanduiding door representatieve organisaties of coöptatie voor alle geledingen.

De aanwezigheid van minderheden moet worden gegarandeerd.

7.3 Organen

De Vlor wijst op de tegenstelling tussen de werkcommissies die het decreet op de strategische adviesraden voorstelt en de technische werkgroepen zoals het participatiedecreet die kent (art. 96). Vallen de technische werkgroepen samen met de bijzondere commissies voor specifieke onderwijsniveaus of –sectoren zoals het buitengewoon basis- en secundair onderwijs, het TSO en BSO, het DBSO, de basiseducatie. De Vlor sluit niet uit dat er in de toekomst commissies ontstaan voor CLB en voor DKO maar wijst op het belang van de eerstgenoemd. Kan de Vlor daarnaast, en buiten de beleidsovereenkomst werkgroepen oprichten die adviezen voorbereiden ? Wordt dit beperkt door de beleidsovereenkomst ?

De algemene raad oefent in beginsel de advies- en overlegtaken van de Vlor uit. Dit dient ook gelezen in samenhang met art. 77, 1° waarbij de algemene raad de adviezen en het overleg van deelraden moet bekrachtigen. Deze bepaling vloeit voort uit het ontwerpdecreet op de strategische adviesraden dat maar voorziet in één raad per beleidsdomein. De overheid wil op die manier garanderen dat adviesraden de belangen van deelsectoren overstijgen en op macroniveau een samenhangend beleidsadvies formuleren. Deze doelstelling wordt helemaal niet ondergraven als deelraden autonoom een advies uitbrengen voor hun domein.

Het onderwijsveld kent immers veel diversiteit. Reële medezeggenschap veronderstelt een specifieke deskundigheid in de problemen en de noden van een welomschreven onderwijssector. De bekrachtiging door de algemene raad van het standpunt van de specialisten dreigt niet meer te worden dan een formalisme. Nu al kan het vast bureau coördinerend optreden als een standpunt van een deelraad niet conform is het algemeen onderwijsbelang of tegenstrijdig is aan de belangen van andere onderwijssectoren.

Samengevat :

de Vlor wil autonoom werkgroepen kunnen oprichten. Het is inderdaad aangewezen dat de commissies voor specifieke onderwijsniveaus en –sectoren worden opgenomen in de beleidsovereenkomst .

de Vlor dringt erop aan dat niet alle adviezen van deelraden moeten worden bekrachtigd door de algemene raad

7.4 Werking

Het decreet op de strategische adviesraden bepaalt dat adviesraden hun werkprogramma overleggen; het participatiedecreet heeft het over een beleidsovereenkomst (art. 96). Wat betekenen deze bepalingen voor de werking in de toekomst : moeten er twee documenten zijn of gaat het hier om een suppletoire regeling ? We zijn ervan uitgegaan dat de beleidsovereenkomst betrekking had op de niet-decretale opdrachten van de Vlor. Overleg over onderwijsvernieuwing is nu een decretale opdracht. Waarop heeft de beleidsovereenkomst dan betrekking ?

Samengevat : de Vlor verkiest een jaarlijks werkprogramma boven een beleidsovereenkomst

7.5 Personeelsproblematiek

De Vlor wijst erop dat het participatiedecreet op het vlak van het personeelsstatuut van het huidige personeel van de onderwijsraad onvoldoende maatregelen vooropstelt. In de eerste plaats is er geen decretale grond zijn voor de overdracht van statutaire personeelsleden naar de nieuwe structuur.

Het decreet op het onderwijs, II bepaalde in art. 160, § 2 dat de Vlaamse regering personeelsleden ter beschikking kan stellen van het permanent secretariaat (detacheringen). Het gaat zowel om vastbenoemde ambtenaren van de diensten van de Vlaamse regering en de instellingen van openbaar nut als om vastbenoemde personeelsleden van het onderwijs, de CLB's en de hogescholen. Dit is noodzakelijk om mensen met ervaring in het onderwijsveld ook te kunnen aanstellen als personeelslid. Het decreet betreffende het onderwijs, XIV bepaalde dat er een vertrekpunt is voor gedetacheerde leerkrachten uit het onderwijs; het participatiedecreet moet ze een basis bieden om ze aan te stellen bij het permanent secretariaat van de Vlor.

Het onderwijsdecreet, II bepaalde ook dat de Vlor binnen zijn dotatie personen bij overeenkomst kon tewerkstellen. Dit vormt de decretale basis voor de aanstelling van een aantal contractuele personeelsleden waarvan de regering in 1995 heeft toegestaan dat ze ten persoonlijke titel hun aanstelling kunnen behouden (art. 169bis van het onderwijsdecreet, II). Ze behouden dit voorrecht voor zover ze in dienst waren op 1 januari 1994 met een arbeidsovereenkomst van onbepaalde duur en functioneel niet in een vervangingsopdracht. Hiervoor is eveneens een decretale basis nodig.

Voorts moet het decreet een basis bieden voor de regeling voor vakantie- en feestdagen voor gedetacheerden die dezelfde is als voor de ambtenaren van het permanent secretariaat. De reglementering inzake de prestatieregeling, de reis- en verblijfskosten, zoals die geldt voor het personeel van de diensten van de Vlaamse regering is van overeenkomstige toepassing op de personeelsleden van de onderwijsraad. Naar analogie met de regelingen uit het decreet betreffende het onderwijs, XI voor de gedetacheerde personeelsleden van het departement onderwijs, moet hier een gelijkaardige regeling worden getroffen.

Art. 160 van het onderwijsdecreet, II bepaalde dat de Vlaamse regering de passende maatregelen neemt opdat de Vlor voor de statutaire personeelsleden kan deelnemen aan de pensioenregeling ingesteld bij de wet van 28 april 1958 betreffende het pensioen van het personeel van zekere organismen van openbaar nut alsmede van hun rechthebbenden. Voor dit gegeven moet het voorliggende ontwerpdecreet eveneens een decretale grond bieden.

Art. 160 van het decreet betreffende het onderwijs, II verleende de algemene raad een adviesbevoegdheid over het personeelsstatuut en de personeelsformatie van de Vlor. Het is vanzelfsprekend dat een adviesorgaan betrokken wordt bij de formulering van de rechtspositieregeling van het eigen personeel.

Samengevat :

we vragen een decretale basis voor de overdracht van statutaire personeelsleden, voor de beschermde contractuelen en een landingsplaats voor de gedetacheerden.

we vragen een regeling voor deelname in de pensioenregeling voor de statutaire personeelsleden

we vragen een decretale regeling voor de verlofregeling en de regeling voor reis- en verblijfskosten voor gedetacheerde personeelsleden

we vragen adviesbevoegdheid over wijzigingen aan het personeelsstatuut en de personeelsformatie

7.6 Verhouding ten aanzien van BBB

De Vlor merkt op dat het decreet geen regeling bevat voor de controle en het financieel toezicht. Het comptabiliteitsdecreet is niet van toepassing op de strategische adviesraden. De Vlor dringt aan op een aangepaste oplossing.

Samengevat : we vragen om een aangepaste regeling voor financieel toezicht op de strategische adviesraden

7.7 Werking garanderen zonder hiaat

De Vlor moet haar decretale opdrachten kunnen opnemen, ook tijdens de periode waarin de nieuwe structuren vorm krijgen (cfr. uitvoeringsbesluiten, oproep Staatsblad voor coöptatie, evt. verkiezingen,). Daarom vraagt de Vlor dat de overgangsbepalingen de werking garanderen totdat de nieuwe structuren volledig operationeel zijn.

Samengevat : de Vlor vraagt dat de inwerkingtreding van de nieuwe structuren wordt bepaald bij besluit van de Vlaamse regering.

7.8 Art. 5-overleg

De Vlor pleit ervoor om het artikel 5-overleg uit de schoolpactwet te behouden, zij het dat de afspraken over afstemming tussen de werking van de Vlor en het artikel 5-overleg best een structurele onderbouwing krijgen zoals dat het geval is met het syndicaal overleg.

Het is cruciaal dat de overheid als een volwaardige partner deelneemt aan dit overleg.

Samengevat : de Vlor pleit voor het behoud van het art. 5-overleg

8 Subsidiëring van de ouderkoepelverenigingen (art. 105)

De Vlor vraagt dat art. 105 dat art. 3 van het decreet op de ouderkoepelverenigingen wijzigt, de taken die deze verenigingen opnemen, bevestigt. Daarom vraagt de Vlor om

- in art. 5, 3° bijkomend te verwijzen naar de informatie en sensibilisering van individuele ouders en naar de vormende en begeleidende opdrachten van koepelverenigingen;

- te verwijzen naar de betrokkenheid van de ouderkoepelverenigingen in overlegplatforms.

De ouderkoepelverenigingen moeten, net als de andere organisaties uit het middenveld van onderwijs, een beroep kunnen doen op een vast contingent aan gedetacheerden. Zoniet komt de werking van deze verenigingen in het gedrang.

De Vlor verzet zich tegen een verregaande versnippering van het landschap van de ouderkoepelverenigingen. De erkenningsvoorwaarden moeten hieraan worden aangepast.

Het is wenselijk om andere manieren te zoeken om het lidmaatschap van een oudervereniging te staven dan de betaling van lidmaatschapsbijdragen. Dit is een maatregelen met een sociale impact voor minder kapitaalkrachtige ouders.

9 Aanpassingen aan het bijzonder decreet in functie van participatie

Het bijzonder decreet zal de participatieregeling uit het gesubsidieerd onderwijs vertalen naar de specifieke situaties in het Gemeenschapsonderwijs. Het is niet de bedoeling op essentiële punten af te wijken van de algemene participatieregeling. Wel cruciaal is dat de schoolraden optreden als kiescollege voor de organen van de inrichtende macht op het regionaal en centraal niveau en dus een democratisch gelegitimeerd mandaat moeten hebben hetzij via rechtstreekse verkiezingen, het zij via democratisch samengestelde geledingsraden.

Jacques Perquy
administrateur-generaal

Louis Van Beneden
voorzitter